

Ochrana osobnosti

Závěr, zda došlo k zásahu do práva na soukromí osoby sledováním kamerou souseda při užívání veřejné komunikace k přístupu k vlastní nemovitosti je třeba učinit za pomoci třístupňového testu proporcionality, a to testu vhodnosti, potřebnosti a poměřování.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 2303/2022-362 ze dne 24.1.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce: P. K., zastoupený Mgr. M.K., advokátkou se sídlem P., proti žalované: H. M., zastoupená JUDr. M.Š., advokátem se sídlem R., o ochranu osobnosti, vedené u Okresního soudu v Rakovníku pod sp. zn. 4 C 48/2020, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2022, č. j. 21 Co 55/2022-308, tak, že dovolání žalované směřující proti části výroku I rozsudku odvolacího soudu, kterou byl potvrzen nákladový výrok V rozsudku soudu prvního stupně, se odmítá; jinak se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

1. Okresní soud v Rakovníku rozsudkem ze dne 24. 9. 2021, č. j. 4 C 48/2020-258, uložil žalované povinnost odstranit dvě kamery nacházející se na budově č. p. XY stojící na pozemku parc. č. st. XY v obci XY tak, aby nesnímaly žádnou část pozemku žalobce, a to jednu nacházející se na přední straně budovy a druhou na zadní straně budovy při pohledu od pozemní komunikace vlevo. Žalobu co do uložení povinnosti žalované odstranit z této budovy kameru, nacházející se na zadní straně domu při pohledu od pozemní komunikace vpravo, zamítl (výrok I). Soud dále zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal, aby žalované byla uložena povinnost znehodnotit veškeré zaznamenané zvukově-obrazové záznamy z kamer uvedených ve výroku I, na kterých je zaznamenaná jakákoliv část pozemku žalobce nebo osob či předmětů na něm se nacházejících (výrok II). Zamítl i vzájemnou žalobu, kterou se žalovaná domáhala, aby žalobci byla uložena povinnost odstranit záznamové zařízení, a to obě kamery umístěné na vedlejší stavbě přístavku (hospodářském stavení) stojícího na pozemku parc. č. st. XY v obci XY tak, aby nesnímaly pozemek parc. č. XY a parc. č. XY v obci XY veřejným prostranstvím a veřejně přístupnou komunikací (výrok III) a vzájemnou žalobu na uložení povinnosti žalobci znehodnotit veškeré obrazové záznamy z kamer uvedených pod výrokem III, na kterých je zaznamenána žalovaná (výrok IV). Rozhodl rovněž o náhradě nákladů řízení (výrok V). Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že ve společném jmění žalobce a jeho manželky je pozemek parc. č. st. XY, jehož součástí je stavba č. p. XY (dále jen „stavba žalobce“), a pozemek parc. č. XY, a žalovaná je vlastníci pozemku parc. č. st. XY, jehož součástí je stavba č. p. XY (dále jen „stavba žalované“), a pozemku parc. č. XY, vše v obci XY, katastrální území XY; pozemky účastníků spolu sousedí. Na stavbě žalované se nachází celkem pět kamer, z nichž tři byly předmětem tohoto řízení. Při pohledu od pozemní komunikace je jedna umístěna na přední straně budovy vlevo a dvě na zadní straně budovy u zahrady. Kamera umístěná na zadní straně stavby žalované vlevo při pohledu od pozemní komunikace je nasměrována na pozemek žalobce a je schopna jej zabírat celý. Druhá zadní kamera byla nasměrována k lesu a vzhledem k její vzdálenosti by i při jiném nasměrování pravděpodobně nemohla zabírat podstatnější část pozemku žalobce. S kamerou na přední straně stavby žalované, která byla v době ohledání soudem nasměrována kupředu na pozemní komunikaci, bylo před ohledáním manipulováno a bylo prokázáno, že před ohledáním směřovala přes hraniční zeď na přední zahradu žalobce a byla ji schopna zabírat prakticky celou. Všechny tyto kamery žalované byly

umístěny dostatečně vysoko (pod úrovní střechy), aby měly co nejširší záběr. Na stavbě žalobce - přístavku se nachází jedna kamera a jeden noční přísvit. Kamera i přísvit směřují na přední část zahrady žalobce a pozemní komunikaci směrem k lesu, jejíž část snímají. Na této části komunikace žalobce parkuje své auto. Rozhodnutím Městského úřadu v Rakovníku ze dne 6. 1. 2016, sp. zn. SO02/49881/2015/Zem, č. j. MURA/619/2016, byla žalovaná uznána vinnou ze spáchání přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona proto, že 6. 8. 2015 přesně nezjištěným předmětem způsobila rýhu o délce nejméně 10 cm na osobním automobilu žalobce. Soud věc právně posoudil podle § 81, § 82 a § 86 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, (dále jen „o. z.“). Zdůraznil, že v posuzované věci jde o žalobu zdržovací či odstraňovací ve smyslu § 82 odst. 1 o. z., přičemž neoprávněnost zásahu nelze posuzovat ze subjektivního hlediska poškozeného, ale rozhodující je, jak by zásah v daném kontextu vnímala běžná osoba průměrných vlastností. Bylo prokázáno, že zadní kamera vlevo a přední kamera žalované zabíraly pozemek žalobce a v důsledku toho se v oblasti záběru kamer ztrácí pocit soukromí, žalobce i jeho blízcí byli tak vystaveni nepřímému a omezujícímu tlaku ze strany žalované, který by jako takový vnímala i běžná osoba průměrných vlastností. Vzhledem k intenzitě a zjevně i dlouhodobosti jde o protiprávní zásah do soukromí (i bez pořizování případných zvukových či obrazových záznamů), který je v rozporu s § 86 o. z., protože jde o neoprávněné sledování soukromého života. Prokázána pak byla i existence příčinné souvislosti mezi jednáním žalované, která si tyto kamery umístila na svůj dům, a dotčením soukromí žalobce. Ve vztahu k přední kameře bylo prokázáno, že k zásahu v minulosti došlo a hrozí opakováním v případě, že by tato kamera byla později opět uvedena do původní polohy a sledovala přední část pozemku žalobce. Proto soud uložil žalované (zčásti prevenční) povinnost odstranit dvě zmíněné kamery. Jako nedůvodnou shledal žalobu na odstranění kamery umístěné na stavbě žalované vpravo, která pozemek žalobce nezabírala a vzhledem ke svému umístění těžko jej zabírat mohla. Žalobce pak neprokázal své tvrzení o existenci zvukově-obrazových záznamů z kamer žalované, proto soud žalobu i v tomto rozsahu zamítl. Při posouzení vzájemné žaloby vzal soud v úvahu, že na stavbě žalobce je nainstalována pouze jedna kamera, druhé zařízení je pouze nočním přísvitem, ale především bylo prokázáno, že tato kamera směřuje na pozemní komunikaci směrem k lesu, tedy směrem od nemovitosti žalované, kterou vůbec zabírat nemůže. Nesměruje tak na soukromý pozemek žalované a nemůže už jen z tohoto důvodu primárně sledovat její soukromý život. Proto soud uzavřel, že k protiprávnímu zásahu do osobnostních práv žalované nedošlo. Navíc žalobce zde kameru umístil z důvodu ochrany svého majetku, neboť v minulosti došlo k jeho poškození, a to minimálně v jednom případě žalovanou. Soud proto považoval umístění kamery, která směřuje jen na veřejnou komunikaci a je tak schopna snímat pouze náhodně procházející osoby, přičemž záznamy z ní jsou v případě nutnosti předávány příslušným orgánům, za oprávněné. Kvůli oprávněnosti umístění kamery i minimálnímu zásahu do osobnostních práv žalované v případě, kdy bude danou veřejnou komunikací procházet, má soud za to, že je na místě, aby ji žalovaná, stejně jako ostatní náhodní kolemjdoucí, byla povinna strpět, a to včetně pořizování obrazových záznamů z ní.

2. K odvolání žalované Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. 4. 2022, č. j. 21 Co 55/2022-308, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu napadené první věty výroku I a ve výrocích III, IV a V a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Při právním posouzení vyšel ze skutkových závěrů soudu prvního stupně a věc posoudil podle § 81, § 82, § 86 a § 90 o. z. Zcela se ztotožnil se soudem prvního stupně, že v posuzovaném případě žalovaná umístěním dvou kamer na svoji stavbu neoprávněně zasáhla do soukromí žalobce, a to bez ohledu na to, že jimi nejsou pořizovány zvukově obrazové záznamy. Žalovaná sledovala dění na pozemcích žalobce, aniž by byly dány okolnosti, které by protiprávnost takového zásahu do jeho soukromí vylučovaly. Vzhledem k tomu, že se jedná o zásah trvající, shledal odvolací soud závěr soudu prvního stupně, že je na místě uložit žalované obě dotčené kamery odstranit, správným. Odvolací soud se ztotožnil i s právním posouzením vzájemné žaloby soudem prvního stupně. Jestliže jediná kamera, která je umístěna na přístavku žalobce, nemovitosti žalované zabírat nemůže, nemůže docházet ani k zásahu do jejího práva na soukromí. Nadto bylo prokázáno, že žalobce kamerový systém provozuje z důvodu ochrany svého majetku, zejména před

žalovanou, která byla z jeho poškozování již jednou usvědčena, a že jej žalobce instaloval po konzultacích s Úřadem pro ochranu osobních údajů a v souladu s jeho pokyny a doporučeními. Jde tak o oprávněné umístění kamerového systému.

3. Rozsudek odvolacího soudu ve výroku I napadla žalovaná dovoláním. Jako dovolací důvod uvádí nesprávné právní posouzení dosud neřešené právní otázky, zda pouhá potencionální schopnost kamer zabírat sousední pozemky žalobce představuje zásah do osobnostních práv. Dovolatelka je přesvědčena, že nikoliv, neboť zásah do soukromí druhého musí být skutečný, nikoliv pouze domnělý či potencionální. Za nesprávný dále dovolatelka považuje právní závěr soudu, že sledováním veřejné komunikace kamerou žalobce nedochází k nedovolenému zásahu do jejího soukromí. Přípustnost dovolání v části směřující proti rozhodnutí odvolacího soudu, kterým potvrdil zamítnutí její vzájemné žaloby (výroky III a IV rozsudku soudu prvního stupně), spatřuje v dosud v judikatuře odvolacího soudu neřešené otázce, zda k nedovolenému zásahu do soukromí sledováním soukromého života (§ 86 o. z.) může s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem docházet sledováním veřejné přístupové komunikace (veřejného prostoru) kamerou subjektu soukromého práva. Vztaheno na předmětnou věc jde o otázku, zda sledováním jediné veřejné přístupové komunikace žalované k jejímu bydlišti kamerou souseda s nahrávacím zařízením dochází ke sledování jejího soukromého života, a tedy k nepřipustnému zásahu do jejího soukromí ve smyslu § 86 o. z. Dovolatelka odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 113/2012-133, podle kterého může být zasaženo soukromí osoby i na veřejném prostranství. Odvolací soud nesprávně uzavřel, že sledováním veřejné komunikace nedochází k nedovolenému zásahu do soukromí žalované. Vzhledem k tomu, že kamerou sledovaným veřejným prostorem musí procházet ke svému bydlišti, její situaci nelze srovnávat s náhodným kolemjdoucím. Závěr odvolacího soudu odporuje rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva (rozsudek ESLP ze dne 25. 9. 2001, 44787/98, P. G. a J. H. v. Spojené království), podle kterého se soukromý život může odehrávat i na místech veřejně přístupných, může-li u osoby nacházející se na veřejně přístupném místě existovat rozumné očekávání, že její soukromí bude i zde zachováno. Za rozumný považuje dovolatelka požadavek, aby žalobce nesledoval její pohyb na jediné přístupové komunikaci k jejímu bydlišti a nesledoval, kdy je a není doma, kdo ji navštěvuje apod., zvláště když žalobce záznamy z kamer soustavně shromažďuje, snaží se jí znepříjemnit život a šikanuje ji. Odvolací soud se dále odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu při posouzení otázky oprávněnosti instalace a nastavení kamer žalobce a přiměřenosti (zachování principu proporcionality) zásahu do soukromí žalované (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 113/2012-133). Soudy rovněž nesprávně aplikovaly § 90 o. z. Žalobce nemá důvod k ochraně svého majetku snímat celý veřejný prostor před jeho nemovitostí tak, že žalovaná nemá možnost se dostat do svého bydliště, aniž by byla snímána kamerou žalobce. Žalobce odůvodňoval umístění kamery a snímání tak širokého prostoru ochranou svého automobilu, který parkoval na ulici před domem. Avšak k ochraně automobilu přijal efektivnější opatření, protože jej nyní parkuje na své oplocené zahradě. V testu proporcionality tudíž není splněno kritérium potřebnosti a proporcionality. Za účelem ochrany majetku lze snímat soukromý prostor a přiměřeně jeho hranice (tj. přiměřenou část prostoru před oplocením) a záběr kamery nesmí nepřiměřeně monitorovat veřejné prostranství v okolí nemovitostí nad rámec nezbytný pro identifikaci případného útočníka. Monitorování veřejného prostranství ve větším rozsahu, je přípustné pouze výjimečně, a to v případě opakovaných závažných útoků proti obydlí. Jedno poškrábání automobilu nelze považovat za opakovaný závažný útok proti nemovitostem žalobce. Navíc nestačí, aby byla pravděpodobnost útoku na nemovitosti žalobce pouze hypotetická, ale musí být vysoce pravděpodobná. Od ustálené judikatury odvolacího soudu se odvolací soud podle dovolatelky odchýlil i při řešení několika otázek procesního práva. Poukazuje na nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, když první věta výroku I soudu prvního stupně, potvrzená napadeným rozsudkem, neodpovídá skutkovým závěrům (soudem nebylo zjištěno, že by kamery žalované pozemek žalobce skutečně snímaly) a rozhodnutí odvolacího soudu tak není odůvodněno v souladu s § 157 odst. 2 o. s. ř. Odvolací soud se dále odchýlil od skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, aniž by respektoval § 213 o. s. ř. a procesní zásady při zjišťování

skutkového stavu, řádně nevypořádal odvolací námitky žalované, v napadeném rozhodnutí chybí úvahy, jimiž se soud řídil při hodnocení důkazů, rozhodnutí obsahuje vnitřně rozporná skutková zjištění. Soudy se nezabývaly námitkami žalované, že neexistuje důvod, aby žalobce sledoval celou komunikaci, a že postačuje, aby zabíral pouze hranici svého pozemku, nedostatečně zjistily skutkový stav, důkazní návrh učiněný v odvolacím řízení neměl povahu nepřipustné novoty ve smyslu § 205a o. s. ř., v řízení se vyskytují opomenuté důkazy a rozhodnutí bylo pro žalovanou překvapivé, neboť nebyla poučena, že soudy nemají za prokázané, že se na stavbě žalobce nachází dvě kamery, a nikoliv pouze jedna. Jednání žalobce dovolatelka považuje za šikanózní proto, že žalobu na odstranění kamer, které má žalovaná nainstalované velmi dlouho, podal až poté, co podala stížnost Úřadu pro ochranu osobních údajů na žalobcem nainstalované kamery. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek společně s rozsudkem soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Současně navrhla odklad vykonatelnosti rozsudku odvolacího soudu v části, již byl potvrzen výrok I rozsudku soudu prvního stupně věta první.

4. Žalobce ve vyjádření k dovolání uvedl, že považuje napadené rozhodnutí za správné a dovolání za nepřipustné a nedůvodné. Žalovaná v dovolání neuplatňuje způsobilý dovolací důvod, neboť vyjadřuje nesouhlas se skutkovými závěry a hodnocením důkazů. Navrhl odmítnutí nebo zamítnutí dovolání žalované.

5. Usnesením ze dne 26. 10. 2022, č. j. 25 Cdo 2303/2022-357, Nejvyšší soud zamítl návrh žalované na odložení vykonatelnosti rozsudku odvolacího soudu v části, již byl potvrzen výrok I rozsudku soudu prvního stupně věta první.

6. Nejvyšší soud posoudil dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (dále jen „o. s. ř.“) a jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenou advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., shledal, že je přípustné pro posouzení otázky, zda pouhá potencionální schopnost kamer zabírat sousední pozemky představuje zásah do osobnostních práv souseda, a otázky, zda k nedovolenému zásahu do soukromí sledováním soukromého života může s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem docházet sledováním veřejné přístupové komunikace kamerou soukromého subjektu, které dosud za daných skutkových okolností v rozhodování dovolacího soudu nebyly vyřešeny.

7. Podle § 81 o. z. je chráněna osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého (odst. 1). Ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy (odst. 2).

8. Podle § 82 odst. 1 o. z. člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

9. Podle § 86 o. z. nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy.

10. Podle § 90 o. z. zákonný důvod k zásahu do soukromí jiného nebo k použití jeho podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka.

11. Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu ke vzniku občanskoprávní povinnosti odčinit

nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do osobnosti člověka musí být splněna podmínka existence zásahu objektivně způsobitelného vyvolat nemajetkovou újmu spočívající buď v porušení nebo ohrožení osobnosti člověka v jeho fyzické či morální integritě. Zásah musí být neoprávněný (protiprávní) a musí být zjištěna příčinná souvislost mezi takovým zásahem a dotčením osobnostní sféry člověka. Neoprávněným je zásah do osobnosti člověka, který je v rozporu s objektivním právem, tj. s právním řádem. Ochranu poskytuje občanský zákoník proti takovým jednáním, která jsou objektivně způsobitelná přivodit újmu na osobnosti subjektu práva zejména tím, že snižují jeho čest u jiných lidí, a ohrožují tak vážnost jeho postavení a uplatnění ve společnosti, případně že narušují jeho soukromí (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2021, sp. zn. 25 Cdo 149/2020, ze dne 26. 10. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1786/2021, nebo ze dne 20. 10. 2022, sp. zn. 25 Cdo 2849/2020). Není rozhodné, zda k újmě skutečně došlo; postačuje objektivní způsobitelnost příslušného jednání takovou újmu způsobit. Zda došlo k zásahu do osobnostního práva se posuzuje z objektivního hlediska. O ohrožení či porušení práva na ochranu osobnosti půjde pouze tam, kde za konkrétní situace, za které k neoprávněnému zásahu došlo, jakož i s přihlédnutím k dotčenému člověku lze spolehlivě dovodit, že by dotčení osobnosti vzhledem k intenzitě a trvání nepříznivého následku pocítoval zpravidla každý člověk nacházející se na místě a v postavení postiženého (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1941/2007, nebo usnesení ze dne 24. 7. 2018, sp. zn. 30 Cdo 1917/2018).

12. Soukromí člověka je v právním řádu České republiky dlouhodobě považováno za nedílnou součást osobnosti člověka a požívá ochrany v ústavněprávní úrovni (podle čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života) i v úrovni podústavního práva (§ 81 a § 86 o. z.). Pojem soukromí jako předmět přirozeného osobnostního práva není právním řádem definován, avšak lze dovodit, že soukromí člověka jako zvláštní zájem chráněný absolutním osobnostním právem podle občanského zákoníku představuje přirozenou hodnotu lidské osobnosti ve smyslu jeho intimní sféry, ať již ohraničené prostorově, nebo obsahově, do které nesmí nikdo jiný bezdůvodně vstupovat či zasahovat a která zahrnuje především obydlí člověka či jiné soukromé prostory, soukromou sféru člověka v rámci veřejných prostor, osobní informace o člověku, osobní, sociální a ekonomické vztahy člověka včetně rodinného života. Obydlí a další soukromé prostory představují prostorový aspekt ochrany soukromí člověka. Jde o všechna účelově způsobitelná místa, kam se může člověk uchýlit před zájmem veřejnosti či okolí, přičemž takové soukromé prostory nezahrnují pouze prostory vnitřní, ale i venkovní (např. zahrady apod.). [TŮMA, Pavel. § 86 Právo člověka na soukromí. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 354–358.]

13. Ochrana soukromí podle občanského zákoníku spočívá v absolutním osobnostním právu člověka na nedotknutelnost vlastního soukromí a tomu odpovídá povinnost ostatních zdržet se neoprávněných zásahů do něj. Obsahem osobnostní ochrany soukromí podle občanského zákoníku je pouze (negativní) povinnost ostatních osob nezasahovat bez právního důvodu do této stránky osobnosti člověka, tedy povinnost spočívající v nekonání. Právo na soukromí v rámci soukromých prostor se váže jak k rozhodnutí člověka o vpuštění či nevpuštění cizích osob do těchto prostor, tak i k ochraně proti sledování, pozorování či jinému sbírání informací ze strany jiných osob o dění v těchto prostorách. Porušení či ohrožení soukromí představuje zásah do osobnosti člověka pouze tehdy, nejsou-li zde okolnosti, které neoprávněnost zásahu vylučují, např. jednání, které se děje se svolením dotčeného člověka, řádný výkon subjektivního práva či povinnosti, plnění úkolů moci výkonné a soudní. K omezení práva na soukromí lze proto přikročit za účelem ochrany základních práv jiných osob anebo za účelem ochrany veřejného zájmu, který je v podobě principu či hodnoty obsažen v ústavním pořádku. Při střetu základních práv, která stojí na stejné úrovni, je vždy věcí soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu pečlivě zvážily, zda jednomu právu nebyla neodůvodněně dána přednost před právem druhým [TŮMA, Pavel. § 86 Právo člověka na soukromí. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 360–362.]

14. Z uvedeného výkladu vyplývá, že nemajetková újma může vzniknout i zásahem spočívajícím v ohrožení práva na soukromí. Instalace zařízení způsobilého sledovat soukromé prostory jiného člověka je proto zásahem do práva dotčené osoby na soukromí.

15. Podle skutkových zjištění učiněných nalézacími soudy, která nepodléhají dovolacímu přezkumu, byly dvě kamery žalované namířeny na pozemek žalobce tak, že jej byly schopny zabírat celý (přední kamera přední část a kamera na zadní straně stavby žalované vlevo zadní část pozemku žalobce). Žalobci i dalším osobám pobývajícím na jeho pozemku bylo zřejmé, že kamery žalované tento prostor zabírají a bylo jim to nepříjemné, přičemž šlo o stav dlouhodobý. Již tím bylo zasaženo do soukromí žalobce, neboť jeho soukromí bylo ohroženo sledováním ze strany žalované. Skutečnost, že při ohledání byla kamera na přední části stavby žalované otočena jinam, neznamená, že nehrozí opětovné nedovolené zabírání pozemku žalobce v případě, že by byla nasměrována na jeho pozemek. Žalobkyně namítala, že nebylo žádným nepochybným důkazem prokázáno, že soukromé prostory žalobce skutečně sledovala. Odhlédnuto od toho, že je poměrně obtížné takovou skutečnost prokázat, pokud ji škůdce sám nepřizná, lze s velkou pravděpodobností dovodit, že ke sledování soukromého prostoru žalobce ze strany žalované docházelo, neboť jinak by namíření kamer na pozemek žalobce postrádalo jakýkoli smysl. I kdyby však kamery byly pouze schopny tento pozemek zabírat, znamená to ohrožení osobnostních práv žalobce, což za splnění dalších zákonných podmínek (protiprávnost a příčinná souvislost) postačuje k závěru o opodstatněnosti nároku. Jak bylo výše vysvětleno, nemusí dojít přímo k porušení práva na soukromí, ale postačuje, aby byla osobnost člověka ohrožena. Přítakat lze i závěru, že by nikomu jistě nebylo příjemné a považoval by za obtěžující, pokud by měl být ve svém soukromí sledován kamerovým systémem druhé osoby. Mezi sledováním pozemku žalobce a zásahem do jeho soukromí pak je beze všech pochybností příčinná souvislost, přičemž narušení jeho soukromí sledováním je protiprávní, neboť jeho protiprávnost nic nevylučuje (nebylo prokázáno, že by žalovaná měla jakýkoli legitimní důvod k takovému sledování). Lze uzavřít, že odvolací soud při řešení předložené právní otázky nepochybil.

16. Ve vztahu k rozhodnutí soudu o vzájemné žalobě klade dovolatelka otázku, zda k nedovolenému zásahu do soukromí sledováním soukromého života může s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem docházet sledováním veřejné přístupové komunikace kamerou soukromého subjektu. Jde v podstatě o námitku nesprávného právního posouzení přiměřenosti zásahu do osobnostních práv žalované oproti zájmu žalobce na ochraně jeho majetku.

17. Rozhodovací činnost Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) vychází z toho, že soukromý život se může odehrávat i na místech veřejně přístupných, může-li u osoby nacházející se na takovém veřejně přístupném místě existovat rozumné očekávání, že její soukromí bude i zde zachováno. Nejedná se však o jedinou rozhodující skutečnost a věc je třeba vždy posoudit podle konkrétních zjištěných okolností (srov. rozsudek ESLP ze dne 25. 9. 2001, 44787/98, P. G. a J. H. v. Spojené království). S tímto závěrem se dovolací soud zcela ztotožňuje.

18. V posuzované věci, kde žalobce kamerou sleduje veřejnou komunikaci a žalovaná má za to, že je zasaženo do jejího soukromí sledováním, neboť jde o komunikaci, kterou užívá k přístupu ke své nemovitosti, jde o střet základních práv účastníků, která stojí na stejné úrovni. Řešení kolize vzájemně si kolidujícího práva žalobce na ochranu jeho vlastnictví (čl. 11 Listiny základních práv a svobod) a práva žalované na ochranu její osobnosti (čl. 10 Listiny základních práv a svobod) vyplývá podle judikatury Ústavního soudu z testu proporcionality (srov. náleží pléna Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, nebo náleží Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3859/13, jakož i náleží Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97). Třístupňový test proporcionality spočívá v posouzení kritérií 1. vhodnosti, tj. odpovědi na otázku, zdali institut omezující určité základní právo umožňuje dosáhnout sledovaný cíl (ochranu jiného základního práva), 2. potřebnosti, tj. porovnávání legislativního prostředku omezujícího základní právo s jinými opatřeními umožňujícími dosáhnout stejného cíle, avšak nedotýkajícími se základních práv a svobod,

3. porovnání závažnosti obou v kolizi stojících základních práv. Tento test ve své judikatuře aplikuje i Nejvyšší soud (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. 2. 2017, sp. zn. 22 Cdo 1313/2016, nebo ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3559/2012).

19. V případě prvního kritéria je nepochybné, že žalobce sledováním veřejné komunikace před jeho domem kamerou dosáhne ochrany svého majetku, neboť na ní parkuje svůj automobil. Tento prostředek tedy lze označit za způsobilý dosáhnout sledovaného cíle.

20. Ve druhém kroku je třeba se ptát, zda neexistuje nějaký jiný prostředek, kterým by žalobce dosáhl stejného cíle, avšak tak, aby se nedotýkal základního práva žalované na ochranu osobnosti. Žalovaná v průběhu řízení takový prostředek neoznámila a nepodává se ani z napadeného rozhodnutí. V řízení se neprokázalo, že by žalobce mohl svůj automobil parkovat někde jinde. Pokud žalovaná namítá, že žalobce přijal jiné opatření a začal parkovat svůj automobil na své zahradě, nelze k této její námitce přihlížet, neboť soudy žádné takové skutkové zjištění neučinily. Lze tedy uzavřít, že žalobce v posuzovaném případě nemá k dispozici žádné další prostředky, jimiž by dosáhl sledovaného cíle a které by současně nezasahovaly vůbec nebo alespoň nikoliv v takové míře do osobnosti žalované.

21. Ve třetím kroku soud porovnává závažnost obou v kolizi stojících práv. Na jedné straně stojí právo žalované na ochranu její osobnosti, resp. jejího soukromí. Žalovaná lze přisvědčit, že ji nelze přirovnávat k náhodnému kolemjdoucímu, který musí bez dalšího zásah do svých osobnostních práv strpět, neboť ona sama bude kolem domu žalobce jistě procházet mnohem častěji. V tom lze spatřovat zásah do jejích osobnostních práv. Pokud však dovolatelka namítala, že musí kolem domu žalobce procházet a že žalobce využívá kamerový systém, aby ji šikanoval, nelze přihlížet ani k těmto jejím námitkám, neboť se nic takového v řízení neprokázalo (za šikanování nelze považovat, že žalobce použil nahrávky z kamery i k tomu, aby ohlásil příslušným úřadům nedovolené parkování na sledované komunikaci). Soudy neučinily skutkové zjištění, že žalovaná nemůže opustit svůj dům, aniž by prošla před kamerami žalobce, ani že by žalobce žalovanou šikanoval. Jde navíc o veřejnou komunikaci, takže pokud se po ní žalovaná pohybuje a je zachycena kamerou, je takový zásah do jejích osobnostních práv svým významem a intenzitou nesrovnatelně méně závažný, než kdyby byla zachycena ve svých soukromých prostorách. Proti právu žalované na ochranu její osobnosti stojí právo žalobce na ochranu jeho vlastnictví. V řízení se prokázalo, že došlo k opakovaným útokům na majetek žalobce (bod 13. rozsudku soudu prvního stupně), přičemž minimálně v jednom případě to byla právě žalovaná, která automobil žalobce poškodila. Jak správně poznamenal soud prvního stupně, sledování kamerami musí být efektivní a ze záznamu z kamery musí být možné identifikovat případného útočníka. Toho by nemohlo být dosaženo, pokud by žalobce zabíral pouze hranici svého pozemku, neboť by na záznamu nebyl vidět jeho automobil, který se stal předmětem útoku ze strany žalované. Přitom nic nenaznačuje, že by žalobce kamerový záznam využíval nepřiměřeným způsobem a činil by tak v rozporu s osobnostními zájmy žalované, jež je třeba bezpodmínečně respektovat a které jsou tedy za všech okolností nedotknutelné, jak stanoví § 90 o. z. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2022, sp. zn. 25 Cdo 2849/2020). Žalobce přitom kamerové záznamy uchovává pouze po dobu 14 dnů v uzamčené budově a v případě potřeby je předává příslušným orgánům. Dovolací soud proto považuje za správný závěr soudu prvního stupně, potažmo soudu odvolacího, že pokud kamera žalobce sleduje veřejnou komunikaci před domem žalobce (a nikoliv přímo pozemky žalované), sice může docházet k zásahu do osobnostních práv žalované, neboť těmito místy bude pravděpodobně procházet. Při poměrování v kolizi stojících základních práv je však třeba dát přednost právu žalobce na ochranu jeho vlastnického práva, neboť docházelo k opakovaným útokům na jeho majetek, jedním z útočníků byla i žalovaná, přičemž sledování komunikace před domem žalobce lze označit za vhodný prostředek, který nelze nahradit jinou alternativou více šetřící základní práva a svobody žalované.

22. Z uvedeného vyplývá, že závěr, zda došlo k zásahu do práva na soukromí osoby sledováním

kamerou souseda při užívání veřejné komunikace k přístupu k vlastní nemovitosti je třeba učinit za pomoci třístupňového testu proporcionality, a to testu vhodnosti, potřebnosti a poměrování. Z uvedených hledisek odvolací soud (i soud prvního stupně) věc (vzájemnou žalobu) správně posuzoval.

23. Dovolací soud uzavírá, že odvolací soud posoudil předložené právní otázky správně, a proto dovolací soud dovolání žalované zamítl [§ 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř.].

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)